

7.Hafta

ARAŞTIRMA RAPORUNUN BİÇİMSEL YAPISI

ARAŞTIRMA RAPORUNUN BIŐİMSEL YAPISI

Bilimsel bir araştırma tamamlanmasından sonra elde edilen bilgiler bir rapor haline d6n6Őt6r6l6r. Bu b6l6mde araştırma raporunun biÇimsel yapısı ve raporun yazılması sırasında uyulması gereken kurallar 6zerinde durulacaktır.

Bilimsel bir araştırmayı rapor haline d6n6Őt6r6rken 6Ő temel b6l6m oluŐturulur. Bunlar aŐaĐıdaki gibidir.

- × 6n b6l6m
- × Metin/Ana b6l6m
- × Son b6l6m

1. ÖN BÖLÜM

Bir araştırmada ön bölüm sırasıyla ;

- × Başlık sayfası
- × Önsöz
- × İçindekiler
- × Listeler

1. ÖN BÖLÜM

1.1. Başlık sayfası

Her araştırma raporunun ve bilimsel çalışmanın bir başlığı bulunmaktadır.

Başlık kısa özlü dikkat çekici içeriğe uygun olmalıdır.

Başlık kelimeleri daha koyu, iri ve değişik harflerle yazılabilirler.

Genel başlık sayfasında(kapak sayfası), raporun hazırlandığı kurumun veya fakültenin adı, araştırma raporunun başlığı, raporu hazırlayan kişi veya kişilerin ismi bilgileri bulunur.

Başlık sayfasında bütün bilgiler büyük harflerle ve sayfa ortalanarak yazılır.

1. ÖN BÖLÜM

1.2. Önsöz

Bu bölüm araştırmanın ilk sayfası niteliğindedir ve oluşturulması zorunlu değildir.

Bu bölümde araştırmanın neden yapıldığı araştırma sırasında karşılaşılan güçlükler belirtilir. Araştırma süresince emeği geçen kişi veya kişilere, destekleyen kurum ve kuruluşlara teşekkür edilir.

Ders ödevi, seminer ve kısa araştırmalara önsöz koymak uygun olmaz.

1. ÖN BÖLÜM

1.3. İçindekiler

İçindekiler sayfası, ana başlıkların ve alt bölüm başlıklarının bir sıra dahilinde alt alta ve sayfa numarası belirtilerek yazılmasından oluşur.

- ✘ Her bölümün ve alt bölümün bir başlığı bir de sınıflandırma numarası vardır.
- ✘ Sayfanın üst kısmına, ortaya gelecek biçimde büyük harflerle 'İÇİNDEKİLER' diye yazılır.
- ✘ Sağ üst köşeye 'Sayfa No' yazısı konur.
- ✘ İçindekiler sayfasındaki başlıklar, metin içindeki başlıklarla birebir aynı olmalıdır.

1. ÖN BÖLÜM

1.4. Kısaltmalar Listesi

- × Metin içinde kullanılan kısaltmaların alfabetik sıraya göre yazıldığı listedir.
- × Kısaltmalar listesi verilse de, bir terim metinde ,ilk geçtiği yerde açıkça yazılır, kısaltma parantez içinde onu izler. Sonraki kullanımlarda artık bu terimin hep kısaltması kullanılır.
- × Örneğin: Bk. (bakınız), böl(bölüm)

1. ÖN BÖLÜM

1.5. Tablolar/Şekiller Listesi

Tablo nicel verilerin sütun ve satırlar halinde düzenlenmesiyle oluşturulan analitik bir gösterim şeklidir. Bu düzenleme çok sayıdaki verinin sınıflandırılmasını kolaylaştırdığı gibi veri grupları arasında karşılaştırma yapılmasını da sağlamaktadır.

Tablo dışında kalan grafik, fotoğraf, çizim vb gösterimler şekil olarak tanımlanmaktadır. (Kaya ve Şahin, 2013).

2. METİN/ANA BÖLÜM

Bu bölüm üç kısımdan oluşur:

- × Giriş
- × Yöntem
- × Bulgular ve yorum

2. METİN/ANA BÖLÜM

2.1. Giriş

- × Giriş bir araştırmanın metin kısmı ‘giriş’ ile başlar.
- × Girişte, araştırmanın çözümlenmeye çalıştığı sorun ortaya konur, hipotez veya tez cümlesi açıklanır ve kullanılan yöntemle araştırmanın sınırlamalarından söz edilir.
- × Girişin amacı, okuyucunun konuyla ilgili önceki yayınlara bakmaya ihtiyaç duymaksızın, şimdiki çalışmanın sonuçlarını anlayıp değerlendirmesine imkan verecek, yeterli ölçüdeki bilgileri temin etmektir.
- × Girişte araştırmanın amacı açık ve net olarak belirtilmesi gerekir.

2. METİN/ANA BÖLÜM

İyi bir giriş için önerilen kurallar aşağıda sıralanmıştır

- ✘ İlk olarak araştırılan problemin niteliğini ve kapsamını mümkün olan bütün açıklıkla sunmalıdır.
- ✘ Okuyucuyu yönlendirmek için ilgili yayınlar değerlendirilmelidir.
- ✘ Araştırma yöntemini belirtmelidir. Eğer gerekli görülürse o yöntemin seçilme nedenleri açıklanmalıdır.
- ✘ Araştırmanın ana bulgularını belirtmelidir.
- ✘ Bulguların ortaya çıkardığı ana sonuçları orta koymalıdır.

2. METİN/ANA BÖLÜM

2.1.1. Problem Durumu

- ✘ Problem durumu, araştırma konusunu da içerecek şekilde araştırma raporunda detaylı ve anlaşılır bir şekilde bir ‘problem cümlesi’ ile belirtilmelidir.
- ✘ Problem cümlesi, araştırmanın konusunu ifade eden tek bir cümle olmalıdır.
- ✘ Araştırmanın başlığı ile konusu, dolayısıyla problem cümlesi arasında uyumsuzluk olmamasına dikkat edilmelidir. (Kaya ve Şahin, 2013).

2. METİN/ANA BÖLÜM

2.1.2. İlgili Literatür

- ✘ Kaynak taramanın amacı, araştırılan konunun daha önce hangi yönleriyle incelendiğinin, hangi araştırmaların yapıldığının, eksik kalan yanlarının olup olmadığının araştırılmasıdır.
- ✘ Literatür taramasında, araştırmayla doğrudan ilgili olmayan kaynaklar yazılmamalıdır (Kaya ve Şahin, 2013).

2. METİN/ANA BÖLÜM

2.1.3. Amaç

- ✘ Amaç girişin son paragrafında yer alır. Değişkenlerin tanımlanmasını ve hipotezlerin kurulmasını kapsar.
- ✘ Araştırmacının ana ve alt amaçlarının açık bir şekilde belirlenmesi gereklidir.
- ✘ Araştırmanın temel amacı tek bir cümle ile ifade edilmelidir. Gerekli görülürse amaç cümlesini açıklayacak yan cümleler kullanılabilir.

2. METİN/ANA BÖLÜM

2.1.4. Önem

- ✘ Araştırmanın öneminde, konu üzerinde araştırma yapmaya *neden ihtiyaç duyulduğu*, bu araştırmanın araştırmacılara ve *bilime sağlayacağı katkılar* ve araştırma sonuçlarınınin *toplumsal veya bilimsel açıdan önemi* vurgulanmalıdır. (Kaya ve Şahin, 2013).

2. METİN/ANA BÖLÜM

2.1.5 Varsayım

- ✘ Varsayım, varmış ve gerçekmiş gibi kabul edilen yargılardır.
- ✘ Denenmeyen yargıdır ve denemek üzere geliştirilen yargı olan hipotez ile karıştırılmamalıdır.

2. METİN/ANA BÖLÜM

2.1.6. Sınırlılıklar

- × Seçilen konunun yaş durumu, eğitim durumu, zaman sanayi, coğrafi konum vb gibi nedenler dahilinde sınırlandırılmasıdır.
- × Örneğin;

konu belli tarihlere göre veya coğrafi konuma göre, sınırlandırılabilir.

Başarılı bir araştırma projesi için konunun sınırlarının çok iyi çizilmiş olması gerekir.

Konu içinden çıkılamayacak kadar geniş ve araştırmayı anlamsız kılacak kadar da dar kapsamlı olmamalıdır. (Kaya ve Şahin, 2013).

2. METİN/ANA BÖLÜM

2.1.7. Tanımlar

- ✘ Araştırmada kullanılan bazı yabancı kelimeler, teknikler veya özel ifadeler konusunda okuyucunun bir tanışıklığı yoksa metnin sonuna bunların, tanım ve anlamları belirtilmelidir.
- ✘ Tanımların alfabetik olarak düzenlenmesi gerekir. (Kaya ve Şahin, 2013).

2. METİN/ANA BÖLÜM

2.2. Yöntem

Yöntem Kısmında, bilimsel araştırma süresindeki aşamalar;

- × araştırma modeli,
- × modelin sınırları
- × evren ve örnekleme
- × Araştırmada kullanılacak verileri toplama teknikleri
- × Verilerin işlenmesi
- × Ve çözümlenmesinden bahsedilir. (Kaya ve Şahin, 2013).

2. METİN/ANA BÖLÜM

2.2.1 Araştırma modeli

Araştırma Modeli, araştırmamanın amacına uygun ve ekonomik olarak, verilerin toplanması ve çözümlenebilmesi için gerekli koşulların düzenlenmesidir. Bu koşulların düzenlenmesinde iki temel yaklaşım vardır:

- × Tarama
- × Deneme

2.2.1 Araştırma modeli

Araştırıcı amacına ve içinde bulunduğu koşullara göre bu yaklaşımlardan yararlanmak zorundadır.

Tarama modelinde, araştırmacı nesnenin ya da bireyin doğrudan kendisini inceleyeceği gibi, *nceden kayıt edilmiş (yazılı belge ve istatistikler, resimler vb)* kaynaklara başvurarak elde edeceği dağınık verileri bir sistem içinde yorumlamak durumundadır.

Deneme modellerine ise *neden sonuç ilişkilerini* belirlemek için doğrudan araştırmacının kontrolü altında gözlenmek istenen verinin üretildiği araştırma modelleridir. Deneme modeli ile yapılan araştırmada mutlaka karşılaştırma vardır (Kaya ve şahin, 2013).

2. METİN/ANA BÖLÜM

2.2.2 Evren - örneklem

Bu kısımda araştırmacı amacı doğrultusunda evrenin sınırlarını ve özelliklerini(yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, meslek vb.) evreni temsil ettiği düşünölen örnekleme ve örnekleme belirlemede kullandığı yöntemi, örneklem büyüklüğünü ve örneklem türünü belirtmelidir. (Kaya ve Şahin, 2013).

2. METİN/ANA BÖLÜM

2.2.3. Veri toplama teknikleri

- ✘ Bilim dallarının, veri kaynakları ve elde edilme teknikleri birbirinden farklıdır. Örneğin sağlık alanındaki verilerin, sanayi sektöründeki verilerin, sosyal kültürel alandaki verilerin elde edilme ve çözümlenme yöntemleri birbirinden farklıdır.
- ✘ Veri toplama ile ilgili 5 çeşit uygulamadan söz edilebilir. Bunlar, görüşme, gözlem, anket, örnekleme tekniği ve belgesel kaynak taramasıdır.

2. METİN/ANA BÖLÜM

2.2.3. Veri toplama teknikleri

Araştırmada elde edilen veriler ve kullanılan yöntemlerle ilgili şu bilgiler araştırma raporunda yer almalıdır

- × Veri türü(olgusal, yargısal)
- × Veri kaynakları (insan, belge, hayvan, bitki vb)
- × Veri toplama teknikleri(görüşme gözlem anket)
- × Verileri kimlerin nasıl topladığı, verilerin ne kadar sürede toplandığı-veri toplama aracı olarak ölçek kullanılmışsa, ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik bilgileri
- × Ne kadar araç (ölçek, anket) dağıtıldığı ve ne kadarının geriye döndüğü ve geriye dönenlerin ne kadarının kullanılabildiği
- × Araştırmada kullanılan tekniğin amacının nelerden oluştuğu belirtilir.

2. METİN/ANA BÖLÜM

2.2.4.Verilerin Çözömlenmesi

- ✘ Araştırmacı toplanan verilerin sınıflandırılması ve analiz edilmesinde kullandığı yöntemlerden, bu yöntemleri seçme nedenlerinden bahsetmelidir.
- ✘ Ayrıca verileri işlerken ve analiz ederken işlemlerin elle mi bilgisayarla mı yapıldığı ve hangi istatistik programının kullanıldığı belirtilir.

2. METİN/ANA BÖLÜM

2.3. Bulgular ve Yorum

- ✘ Araştırma bulgusu, amaçlar doğrultusunda yapılan araştırmadan sonra problem çözümüne ışık tutucu nitelikteki bilgilerdir.
- ✘ Bulgular, öncelikle olabildiği ölçüde sayısallaştırılıp, çizelge ve şekiller desteklenerek, elde edildikleri gibi yorumsuz sunulmalıdır.
- ✘ Yorum bulgulara, araştırma amaçları doğrultusunda verilen anlamdır ve araştırma bulgularının yorumlanmaması kaçınılmazdır. (Kaya ve Şahin, 2013).

2. METİN/ANA BÖLÜM

2.3. Bulgular ve Yorum

- ✘ Bulgular ve yorumların iç içe geçmemesi gerekir. Bunun için önce bulgular sunulur ardından da yorumu yapılır.
- ✘ Bulgular yorumlanırken mutlaka başka araştırma bulguları ile karşılaştırılmalıdır.
- ✘ Yapılan araştırmaların bulgularının başka araştırma bulguları ile desteklenip desteklenmediği açıkça belirtilmeli ve bunun nedeni kısaca tartışılmalıdır

2. METİN/ANA BÖLÜM

2.3.1. Sonuçlar

Sonuç Araştırmacının, problemin belirlenen amaçlar, varsayımlar ve sınırlılıklar içindeki durumunu, problemi çözebilmek için izlenen yöntemi ve elde ettiği bulguları özetledikten sonra *problem çözümüne ilişkin son değerlendirmesidir.*

Araştırmacı sonuca varabilmek için 'bu araştırma yapılmıyaydı eksik kalan ne olurdu'

Ya da

'Bu araştırmanın yapılması ile, önceye oranla farklılaşan şey, elde edilen yeni bilgi ya da olanaklar nedir? '

Sorularına cevap aramaktadır.

2. METİN/ANA BÖLÜM

2.3.2 Öneriler

Araştırmacı, üzerinde çalıştığı problemin amacı ve çözümü doğrultusunda elde ettiği sonuçlara dayanarak iki öneri geliştirebilir.

uygulamaya yönelik öneriler;

Problemin teorik ve pratik olarak çözümü için öngörülen değişiklikleri ve izlenmesi gereken yaklaşımları içerir.

Araştırmaya yönelik öneriler

Elde edilen bilgiler ışığında ortaya çıkan yeni araştırma konuları, soruları, aynı konunun farklı yöntemlerle, örneklerle çalışılması vb. dir (Kaya ve Şahin, 2013).

3. SON BÖLÜM

3.1. Ekler:

Raporun ana bölümümde konu ile ilgili araştırmanın akışını bozabilecek, dikkati dağıtan çok uzun bilgiler, ekler halinde araştırma raporunun sonunda yer alır. Ek olarak verilebilecek bilgiler:

- × Çizelgeler
- × Belgeler
- × Anket formları
- × Görüşme
- × Gözlem notları
- × Bilgisayar çıktıları
- × Mektuplar
- × Yasa maddeleri vs dir.

Her eke EK-1,EK-2, EK-A, EK-B şeklinde bir harf ya da numara verilmelidir.

3. SON BÖLÜM

3.2. Kaynakça

- ✘ Bu kısımda, araştırma ve rapor yazma sürecinde yararlanılan, kitap, dergi, makale, bildiri broşür gazete vb bütün kaynaklar kaynakçaya eklenmelidir.
- ✘ Metin içinde yer verilen bütün kaynaklar kaynakçada yer almalıdır
- ✘ Kaynaklar alfabetik sıralanmalı, kaynakça sayfasına sayfa ortalanarak, büyük harflerle 'KAYNAKÇA' yazılmalıdır. (Kaya ve Şahin, 2013).

Kaynaklar

- 1) Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri, Kaya ve şahin, Eğitim Yayınevi
- 2) Araştırmalarda Rapor Hazırlama, Niyazi Karasar, Nobel Yayıncılık
- 3) Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Remzi Y. Kıncal, Nobel Yayıncılık.